

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВ У ПЕРІОД ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Мельников Д.К., здоб. ОС «магістр»
Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Г.Г.Лисак**
Державний біотехнологічний університет

Цифровізація - важливий напрям розвитку банківської діяльності. Наразі, вона сприяє розширенню клієнтської бази, збільшенню частки ринку банківських послуг, скороченню витрат, підвищенню фінансової стійкості та безпеки банку.

Фінансові підприємства знаходяться на передовій цифровізації. Вони першими реагують на перспективні тренди, тестують інноваційні рішення, які потенційно можуть забезпечити їм конкурентні переваги – якнайшвидше виведення ринку банківських продуктів, ефективних аналітику даних, поліпшення клієнтського сервісу. У нинішніх умовах банкам доводиться переглядати стратегії розвитку ІТ, але при цьому їхній загальний рівень цифрової зрілості залишається високим.

Нинішній розвиток фінансових інновацій зумовлений розвитком низки технологій, що впливають на виробництво та надання фінансових послуг банками своїм клієнтам. Це сприяє залученню у виробництво та надання цих послуг фіттех-компаній та великих технологічних компаній. Що, в свою чергу, не тільки впливає на традиційні фінансові інститути, а й створює нові джерела ризиків.

Нинішня хвиля фінансових інновацій, втілюючись у вигляді нових постачальників фінансових послуг – або конкуруючих з банками, або тих, хто з ними співпрацює, тим не менш, надають деякий негативний вплив.

Так, смартфони та інтернет, забезпечуючи швидший обмін інформацією та нові канали доставки, сприяли відмові від традиційної моделі фізичних офісів та відділень та виходу на ринок нових постачальників платіжних послуг.

Крім того, інтернет сприяв зростанню конкуренції, дозволяючи клієнтам порівнювати продукти та ціни різних фінансових послуг різних постачальників.

Розвиток інформаційних технологій спростило створення, обробку та використання великих даних у процесі вивчення фінансових ризиків та управління ними. Штучний інтелект та машинне навчання значно покращили моніторинг, порівняно з існуючими методами.

Дослідження показало, що великі дані корисніші для прогнозування кредитоспроможності та управління ризиками, порівняно з традиційними методами.

Поява DLT, найвідоміша з яких – блокчейн, – привернула увагу багатьох інвесторів до криптоактивів. У відповідь на зростаючу значимість приватних криптоактивів центральні банки у світі почали вивчати можливість випуску власних цифрових валют для своїх клієнтів.

Європейська банківська система зіштовхнулася із серйозними структурними змінами, що визначають її здатність задовольняти фінансові потреби реальної економіки.

Незважаючи на те, що цифровізація традиційних банків, що зростає, потенційно покращує якість обслуговування клієнтів, в той же час, в результаті технологічних інновацій, банки стикаються з конкуренцією з боку фінтех- і бігтех-компаній. А саме: працюючи через платформи, бігтех-компанії отримують переваги від мережеских ефектів та переходять від нефінансових послуг до фінансових.

З боку фінтех-компаній банки зазвичай не очікують на загрозу своєму становищу. Однак, ми вважаємо, що для збереження такої ситуації доцільним було б придбання ними цих інноваційних компаній.

Говорячи про бігтех-компанії, - банки можуть визначати свою стратегію в залежності від того, як ті розширюватимуть сферу своїх фінансових послуг: або створенням дочірніх компаній, або співпрацею з банками, що діють.

Перший підхід створює банкам пряму проблему, у відповідь на яку, вони можуть підвищити свій профіль ризику захисту свого становища. Співпраця представляється менш руйнівним для банків варіантом, хоча він може багатьох зробити нежиттєздатними в їхній поточній бізнес-моделі.

Співпраця між бігтех-компаніями та банками може подовжити посередницькі ланцюжки. А це, своєю чергою, може вплинути на розподіл ризиків.

Крім фінансових ризиків, цифровізація також пов'язана із значними нефінансовими ризиками як для банків, так і для фінтех- та бігтех-компаній. Ці ризики пов'язані з кількома чинниками:

- велика концентрація надання основних послуг;
- надмірно автоматизовані або ІТ-орієнтовані послуги, які можуть бути більш схильні до кібератак;
- довіра до технологій, які можуть раптово застаріти;
- хибне почуття безпеки через надмірне використання штучного інтелекту.

Виходячи з вищевикладеного, нам бачаться три основні сценарії розвитку банківської системи, засновані на взаємодії банків з фіттех-, бігтех-компаніями та на впливі цифрових валют:

1) чинні банки продовжують зберігати свою центральну роль у створенні грошей та фінансовому посередництві. Фіттех-компанії продовжують концентруватися на певних нішевих ринках, тоді як бігтех-компанії пропонують платіжні послуги, але не мають доступу до клірингових та платіжних систем центрального банку.

2) діяльність банків, що діють, скорочується, з одночасним розширенням фінансових послуг бігтех-компаній через регульовані дочірні компанії. Цей сценарій призводить до структурних змін у фінансовій системі.

3) випуск цифрових валют центрального банку наводить іншу структуру фінансової системи. Чинні банки стикаються з вищими витратами на фінансування та більш нестійкою базою фінансування.

Проведене дослідження показало, що наразі банки розставляють пріоритети на основі актуальної економічної ситуації, реалізуючи, насамперед, найбільш прибуткові проекти.

Головними точками зростання для розвитку цифровізації у банках залишаються колишні перспективні напрямки: хмари (SaaS, PaaS), аналітика даних, машинне навчання, DevOps. Але реалізовані вони тепер будуть інакше, з акцентом на вітчизняні продукти та сервіси. Так, для банків, як і загалом за IT-ринком, актуальним є тренд на міграцію із західних хмарних платформ на українські. Підвищується затребуваність вітчизняних програмно-апаратних комплексах (ПАК), у яких обчислювальний модуль оптимізовано під роботу конкретного програмного забезпечення.

Серед відносно нових напрямів цифровізації варто відзначити технологію NFC, що дає клієнтам банку новий досвід користувача.

Нарешті, ще однією точкою зростання для фінансових підприємств стає розширення їхньої співпраці з IT-інтеграторами: наприклад, у галузі створення спільних центрів компетенцій та центрів підтримки закордонного програмного забезпечення. Це дозволяє замовникам реалізувати найбільш оптимальну, поетапну стратегію імпортозаміщення.

Інформаційні джерела

1. Корнівська В. О. Цифровий банкінг: ризики фінансової дигіталізації. Проблеми економіки. 2017. № 3. С.т 254-261.

2. Краус Н.М., Голобородько О. П., Краус К. М. Цифрова економіка : тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. Ефективна економіка. 2018. № 1. URL:http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf.